

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

На правах рукопису

Божок Анастасія Романівна

УДК 338.585:656.223.2(477.6)

**ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА
ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ДОНЕЦЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ**

спеціальність: 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

**Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Науковий керівник:
Дейнека Олександр Георгійович
доктор економічних наук,
професор

Харків - 2012

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ МЕХАНІЗМУ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ	
1.1 Зарубіжний та вітчизняний досвід зниження витрат на перевезення в умовах реформування залізничного транспорту.....	10
1.2 Еволюція наукових знань про витрати та управління ними.....	32
1.3 Сучасні вітчизняні та зарубіжні підходи до визначення економічного механізму оптимізації витрат на залізничному транспорті.....	40
Висновки до розділу 1.....	50
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИТРАТ ПРИ ПЕРЕВЕЗЕННІ ВАНТАЖІВ НА ДОНЕЦЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ	
2.1 Загальна характеристика Донецької залізниці	52
2.2 Аналіз собівартості вантажних перевезень на Донецькій залізниці.....	55
2.3 Аналіз впливу обсягу та структури перевезення вантажів Донецької залізниці на експлуатаційні витрати	67
2.4 Загальна характеристика вантажного рухомого складу Укрзалізниці.....	87
2.5 Комплексна оцінка показників використання рухомого складу Донецької залізниці.....	92
Висновки до розділу 2.....	110
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ	
3.1 Шляхи оптимізації витрат на вантажні перевезення залізничного транспорту.....	112
3.3 Розрахунки підвищення ефективності вантажних перевезень в умовах реалізації програми реформування залізничного транспорту	116
3.4 Розрахунки експлуатаційних витрат із використанням програмного забезпечення.....	123

Висновки до розділу 3.....	149
ВИСНОВКИ.....	151
ДОДАТКИ.....	154
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	166

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан залізничного транспорту України і перспективи його розвитку диктують необхідність розробки та реалізації комплексу заходів, що сприяють підвищенню ефективності перевезень і поліпшенню якості обслуговування клієнтів. Формування прибуткового механізму у сфері вантажних перевезень передбачає освоєння вантажообігу з мінімальними витратами й оптимальною кількістю одиниць рухомого складу.

Проблема оптимізації витрат на вантажні перевезення є надзвичайно актуальною в умовах реформування залізничної галузі. Реформа змінить форми власності, приведе до виокремлення відособлених господарюючих суб'єктів у виробничому процесі та відповідно змінить структуру і розмір витрат, сформується нові особливі вимоги щодо їх розрахунку, а наявність конкуренції потребуватиме зниження собівартості перевезень на основі вдосконалення економічного механізму оптимізації витрат.

Різні аспекти формування, обліку та аналізу витрат висвітлено в працях таких видатних зарубіжних учених-економістів, як С. Брю, Д. Вільям, К. Друрі, К. Макконелл, П. Самуельсон, Е. Нордхаус, Дж. Фостер, Ч. Хорнгрен, а також вітчизняних: Л. Абалкіна, І. Бланка, П. Іванюти. Безпосередньо на залізничному транспорті ці питання розглянуто в роботах І. Аксьонова, В. Галабурди, В. Диканя, О. Дейнеки, В. Дмитрієва, О. Журавля, Ю. Кулаєва, В. Орлова, Л. Позднякової, Н. Смехової, М. Макаренка, Ю. Цветова, О. Чудова, Н. Якименко. Роботи вказаних вище авторів містять ґрунтовний матеріал для подальших досліджень. Однак в умовах реформування і реструктуризації залізничного транспорту багато теоретичних і практичних питань раціоналізації витрат на вантажні перевезення потребують подальшого розвитку і вдосконалення. Найактуальнішим серед них є розробка економічного механізму оптимізації витрат на вантажні перевезення, який має бути орієнтований на комбінацію таких важливих елементів, як здатність знижувати витрати при зростанні

обсягів перевезень, поліпшенні показників використання вантажного рухомого складу та підвищенні рівня якості послуг.

Вирішення проблеми приведення у відповідність рівня витрат до обсягів здійснюваних перевезень ускладнюється високим ступенем фізичного та морального зносу вантажного рухомого складу, відставанням у реалізації програми реформування і реструктуризації залізничної галузі, недосконалістю систем обліку і розрахунку витрат. Необхідність урахування і відображення цих особливостей в економічному механізмі оптимізації витрат на вантажні перевезення обумовила вибір теми дисертаційної роботи, її мету і завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту України, Закону України «Про особливості утворення державного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування». Тематика досліджень безпосередньо пов'язана з науково-дослідними роботами кафедри «Менеджмент на транспорті» Української державної академії залізничного транспорту:

«Розробка методики розрахунку собівартості перевезення вантажів методом одиничних розрахункових ставок» (номер держреєстрації 01110006240), у рамках якої особисто автором надано науково-економічне обґрунтування підходів до розрахунку собівартості перевезень вантажів на ДП «Донецька залізниця»; «Розробка методики визначення плати за надання Донецькою залізницею ниток графіку компаніям-операторам перевезень» (номер держреєстрації 01110007222), у межах якої особисто автором проаналізовано вітчизняний досвід визначення плати операторів перевезень за доступ до мережі.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є визначення теоретичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення економічного механізму оптимізації витрат на вантажні перевезення в умовах реформування залізничного транспорту.

Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити зарубіжний досвід реформування залізничного транспорту як передумову зниження витрат галузі;

- розкрити сутність економічного механізму оптимізації витрат на вантажні перевезення залізничним транспортом, сформуванню послідовності визначення його складових елементів;

- виконати комплексний аналіз витрат при перевезенні вантажів залізничним транспортом у контексті формування складових економічного механізму оптимізації витрат, визначити ресурси механізму, інструменти, процеси та методи впливу;

- розглянути можливості вдосконалення на залізничному транспорті впроваджуваних заходів щодо оптимізації витрат;

- визначити й обґрунтувати оптимальний варіант вирішення проблеми дефіциту і зносу вантажних вагонів;

- розробити методіку визначення витрат з використання інфраструктури залізничного транспорту з урахуванням змін, які відбулись у його виробничо-господарській діяльності, зокрема відділення інфраструктури від перевезень;

- розробити одиничну витратну ставку вартості використання інфраструктури управління залізничного транспорту.

Об'єктом дослідження є процес управління витратами на вантажні перевезення залізничного транспорту.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та методичних підходів до оптимізації витрат на вантажні перевезення залізничного транспорту.

Методи дослідження. Теоретичну та методичну основу дослідження становили: *системний аналіз і порівняння* – при дослідженні зарубіжного досвіду реформування залізничного транспорту; *логічне узагальнення* – для уточнення сутності поняття економічного механізму оптимізації витрат; *дедукція та вимірювання* – при дослідженні структурно-функціональних

зв'язків між елементами економічного механізму; *абстрактно-логічний* – для теоретичних узагальнень і формулювання висновків дослідження; *факторний аналіз* – для аналізу факторів, які впливають на розмір витрат з перевезення вантажів; *графоаналітичний* – для наочного подання статистичного матеріалу та схематичного зображення ряду теоретичних і практичних положень; *статистичний* – для аналізу сучасного стану залізничного транспорту України та факторів, які впливають на витрати з перевезення вантажів; *економіко-математичне моделювання* – при розробці алгоритмів розрахунку витрат.

Інформаційно-статистичну основу роботи становлять закони України, галузеві програми, дані комітету державної статистики України, звітні дані офіційної галузевої статистичної звітності щодо основних показників роботи залізниць України, дані управлінської звітності Донецької залізниці, публікації засобів масової інформації, монографічні дослідження фахівців галузі, матеріали науково-практичних конференцій.

Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому:

удосконалено:

- теоретичні підходи до реформування залізничного транспорту за рахунок доповнення заходами організаційного, економічного, соціального і правового характеру, що дозволить уникнути певних ризиків і зайвих витрат, які мали місце в зарубіжній практиці реформування залізничного транспорту;

- поняття «економічний механізм оптимізації витрат», яке, на відміну від існуючих, містить більш високу термінологічну визначеність за рахунок уточнення економічного змісту – процесів, на які має впливати даний механізм, методів та інструментів впливу;

- структуру економічного механізму оптимізації витрат за рахунок доповнення ресурсами, інструментами та методами впливу на визначені процеси, а також поліпшення функції управління витратами – аналізу, що дає

можливість за допомогою програмного обчислення визначати оптимальне співвідношення умовно-постійних і змінних витрат, зони прибутковості та збитковості вантажних перевезень, величину змінних витрат для швидшого подолання зони збитковості та забезпечення зростання прибутку;

- методичний підхід у вигляді алгоритму до програмного забезпечення щодо визначення витрат на використання інфраструктури, пов'язаних із проходженням вантажними поїздами дільниць та станцій, який, на відміну від існуючого, враховує витрати на використання інфраструктури управління залізниць та розглядає інфраструктуру як об'єкт задачі в тимчасову експлуатацію оператора рухомого складу, де плата залежить від часу займання конкретної ділянки інфраструктури, а також стимулює вагонні компанії підвищувати ефективність перевезень;

набули подальшого розвитку:

- визначення терміна «інфраструктура управління залізниць», яке, на відміну від існуючих, пояснює його змістове наповнення за рахунок узагальнення теоретичних основ поняття інфраструктури та виявлення на цьому підґрунті відмінних особливостей інфраструктури управління;

- методика розрахунку витрат щодо використання інфраструктури управління залізниць за рахунок розробки формули одиничної витратної ставки вартості використання інфраструктури управління впродовж години на один кілометр розгорнутої довжини колій залізниці, яка дозволяє більш повно визначати розмір витрат на використання інфраструктури.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання розробок дисертаційного дослідження для оптимізації витрат залізничного транспорту та підвищення ефективності його функціонування.

Пропозиції щодо вдосконалення розрахунку витрат інфраструктури впроваджено в діяльності Ясинуватської дирекції залізничних перевезень ДП «Донецька залізниця» (акт впровадження від 27 січня 2012 року).

Практичну цінність пропозицій автора щодо визначення оптимального варіанта вирішення проблеми дефіциту і зносу вантажних вагонів

підтверджено їх використанням у діяльності служби вагонного господарства ДП «Донецька залізниця» (акт впровадження від 21 лютого 2012 року).

Теоретичні та методичні розробки, запропоновані в дисертації, використовуються в навчальному процесі Донецького інституту залізничного транспорту Української державної академії залізничного транспорту при проведенні занять у групах факультету підвищення кваліфікації, в навчальному та методичному забезпеченні при викладанні курсів «Економіка залізничного транспорту», «Прогнозування соціально-економічних процесів на залізничному транспорті», «Економіка підприємства», «Внутрішній економічний механізм підприємства», «Забезпечення конкурентоздатності підприємства» (акт впровадження від 5 березня 2012 року).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до зниження витрат на вантажні перевезення залізничного транспорту. З опублікованих наукових праць, що виконані у співавторстві, в дисертації використано тільки ті ідеї, положення, розрахунки і висновки, які є результатом власної роботи здобувача. Так, у науковій праці [12] здобувачу належить узагальнення світового досвіду реформування залізничного транспорту для визначення потенційних ризиків, які можуть мати місце при реалізації структурної реформи в Україні; у праці [6] – визначення правових, технічних і економічних проблем, що спонукають підвищення витрат на перевезення, а також заходи з удосконалення тарифної політики залізничного транспорту; у праці [144] – стратегічні цілі для майбутньої мережі залізниць; у праці [87] – заходи із максимальної реалізації транзитного потенціалу щодо залучення міжнародних транспортних потоків.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення та результати дослідження доповідались і були схвалені на: IX Міжнародній науковій конференції «Проблеми економіки транспорту» (м. Дніпропетровськ, 2010 р.); VI Науково-практичній міжнародній конференції «Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України» (м. Харків, 2010 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції вчених, аспірантів і студентів «Україна конкурентоспроможна:

інноваційні ідеї та рішення» (м. Донецьк, 2011 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських перевезень на залізничному транспорті» (м. Донецьк, 2011 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, із яких сім статей, у тому числі шість – у наукових фахових виданнях. Загальний обсяг публікацій становить 3,01 д.а., з них особисто автору належить 2,67 д.а.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комплексна програма оновлення залізничного рухомого складу України на 2008 – 2020 роки / В.М. Самсонкін, О.М. Гончаров, С.Г. Грищенко, А.В. Коновалов, Г.П. Земляк, О.М. Носач, Н.Й. Коновалова. – К.: Б.І., 2009. – 299 с.
2. Державна програма реформування залізничного транспорту України на 2009 – 2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mintrans.gov.ua>.
3. Валовий внутрішній продукт [Електронний ресурс]: 2001–2011 роки / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Петренко Е.А. Динамика перевозок на железнодорожном транспорте Украины / Е.А. Петренко // Залізничний транспорт України. – 2010. – №6. – С. 53-56.
5. Медлить с реформой нельзя, но модель должна быть максимально продуманной [Електронний ресурс] // Транспорт. – 2011. – №5. – С. 3 – 5. – Режим доступу: <http://www.vedomosti.ru>.
6. Дейнека О.Г. Удосконалення цінової політики залізничного транспорту як фактор максимальної реалізації транзитного потенціалу України / О.Г. Дейнека, А.Р. Божок // Вісник економіки транспорту і промисловості: (зб. наук.-практ. ст.). – Харків: УкрДАЗТ, 2010. – № 31. – С. 18 – 21.
7. Аксёнов И.М. Проблемы экономической деятельности железнодорожного транспорта / И.М. Аксёнов // Залізничний транспорт України. – 2008. – №3. – С. 62.
8. Аксьонов І.М. Обґрунтування не монопольності залізничного транспорту / І.М. Аксьонов // Проблеми економіки та управління на залізничному транспорті транспорту: тези доповідей V міжнар. наук. конф.,

(Дніпропетровськ, 24-26 листопада 2010 р.). – Дніпропетровськ: ЕКУЗТ, 2010. – С. 5 – 7.

9. Аксёнов И.М. Современные проблемы маркетинго-логистической концепции в предпринимательской деятельности сферы перевозок / И.М. Аксёнов // Вагонный парк. - 2011 г. - №3. – С. 41–44.

10. Дикань В.Л. Пути реформирования железнодорожного транспорта ведущих стран мира в условиях экономического роста / В. Л. Дикань, Е. А. Мищенко // Вісник економіки транспорту і промисловості: (зб. наук.-практ. ст.). – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – № 25. – С. 113 – 116.

11. Дейнека О.Г. Методологічні підходи до концепції державного регулювання залізничного транспорту України / О.Г. Дейнека // Залізничний транспорт України. – 2010. – №4. – С. 61 – 62.

12. Дейнека О.Г. Реформування залізничного транспорту в контексті світового досвіду / О.Г. Дейнека, А.Р. Божок // Вісник економіки транспорту і промисловості: (зб. наук.-практ. ст.). – Харків: УкрДАЗТ, 2010. – №29. – С. 213 – 216.

13. Ейтутіс Г. Реформування залізничного транспорту України – один із можливих шляхів підвищення ефективності його функціонування в сучасних економічних умовах / Г. Ейтутіс, Н. Кудрицька // Економіст. – 2008. – №5. – С. 39 – 41.

14. Макаренко М. В. Організаційно-економічні основи реструктуризації залізничного транспорту України: автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.07.04 / Макаренко Михайло Володимирович; НАН України; Ін-т проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. – Одеса, 2004. – 32 с.

15. Позднякова Л.О. Теоретичні підходи щодо проблеми підвищення ефективності роботи залізничного транспорту України / Л.О. Позднякова, Н.В. Гриценко // Залізничний транспорт України. – 2008. – №1. – С. 74 – 75.

16. Позднякова Л.О. Основні напрямки проведення реформування залізничного транспорту / Л.О. Позднякова // Залізничний транспорт України. – 2010. – №4. – С. 57.

17. Якименко Н. В. Методологічні основи державного регулювання розвитку залізничного транспорту України / Н. В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ, 2010. – № 31. – С. 197 – 202.

18. Якименко Н. В. Аспекти співпраці держав в галузі розвитку залізничних перевезень / Н. В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ, 2011. – № 34. – С. 244 – 250.

19. Закон України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» від 23.02.2012 р. № 4442-VI / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4442-17>.

20. Залізничні профспілки: з реформуванням залізничної галузі пов'язуємо надії на позитивні зрушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/317956.

21. Верховною Радою прийняті закони щодо реформування залізничного транспорту України [Електронний ресурс]: новини 23.02.2012 р. / Укрзалізниця, 2012 р. – Режим доступу: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/297468/.

22. Разработка целевой модели рынка железнодорожных услуг Украины. Описание целевых моделей рынка. Основные выводы. Приложение № 1 к отчету по Этапу 3 проекта / Компания «ATKEARNY». – К.: Укрзалізниця, 2011. – 24с.

23. Ахполов И.К. Состояние и стратегические направления реформирования отечественного железнодорожного транспорта [Електронний ресурс]: аналитическая записка / И.К. Ахполов // Стратегия

социально-экономического развития страны до 2020 года. – 2011 г. – Режим доступа: <http://www.strategy2020.rian.ru/load/366077535>.

24. Реформирование железнодорожного транспорта. Уроки мирового опыта [Электронный ресурс] / Поволжское отделение Российской инженерной академии. – Режим доступа: <http://www.poria.ru/journal/rgd.doc>.

25. Проблемы развития железных дорог в Европе // Железные дороги мира. – 1998. – №10. – С. 7–11.

26. Дерегулирование рынка перевозок Швеции [Электронный ресурс] // Железные дороги мира. – 2004. – №12. – Режим доступа: <http://www.css-rzd.ru/zdm/12-2004/04180.htm>.

27. Второй этап реформы железных дорог Германии [Электронный ресурс] // Железные дороги мира. – 1999. – №6. – Режим доступа: <http://www.css-rzd.ru/zdm/06-1999/9087.htm>.

28. Берндт Т. Железные дороги Германии: десять лет реформ / Т. Берндт, С.В. Власенко // Железные дороги мира. – 2004. – № 9. – С. 9 – 13.

29. Петренко Е.А. Реформирование железнодорожного транспорта: Теория и мировой опыт: монография / Е.А. Петренко; НАН Украины, Ин-т экономики промышленности. – Донецк: Юго-Восток, 2010. – 413 с.

30. Доманский В. Международный опыт реформирования железных дорог на пути их приватизации и развития рыночных отношений / В. Доманский, Е. Белалутдинова // Залізничний транспорт України. – 2008. – №5. – С. 14–18.

31. Реформа железнодорожного транспорта за рубежом [Электронный ресурс] // Грани ру. – 08.05.2011 г. – Режим доступа: <http://www.grani.ru/Politics/m.6100.html>.

32. Берлио К. Реформа железнодорожного транспорта во Франции / К. Берлио // Железные дороги мира. – 1999. – № 5. – С. 7–11.

33. Постановление Правительства РФ «О программе структурной реформы на железнодорожном транспорте» от 18.05.2001 г. №384

[Электронный ресурс] / News 50: документы. – Режим доступа: <http://news50.info/docs/legal/textna/lawietcsu/page3.htm>.

34. Ермишина А.В. Стратегические альтернативы развития конкуренции на рынках железнодорожных перевозок [Электронный ресурс] / А.В. Ермишина // Россия варианты институционального развития: международ. интернет-конф., (15 октября – 15 декабря 2006 г.). – ГУ ВШЭ. – 2006 г. – Режим доступа: <http://www.ecsocman.edu.ru>.

35. Морозов, В.Н. Взаимодействие ОАО «РЖД» с компаниями-операторами / В.Н. Морозов // Железнодорожный транспорт. – 2008. – №12. – С. 8 – 12.

36. Годовой отчет объединённого акционерного общества «Первая грузовая компания» за 2008 год [Электронный ресурс]. – Москва: ОАО «ПГК», 2009 г. – Режим доступа: <http://www.pgkweb.ru>.

37. Експертні висновки громадської експертизи щодо проведення реформування Державної адміністрації залізничного транспорту України «Укрзалізниця» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ameu.org.ua/index.php?id=149>.

38. «ПГК» возобновляет самостоятельное управление парком полувагонов [Электронный ресурс] // Транспорт. – 2012. – №6(694). – Режим доступа: <http://www.estu.com.ua/transport%20news.html>.

39. Протокол №2 заседания Экспертного совета по железнодорожному транспорту при ФАС России [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.fas.gov.ru>.

40. Постановление Правительства РФ «Об утверждении Правил оказания услуг по использованию инфраструктуры железнодорожного транспорта общего пользования» № 703 от 20.11.2003 г. // Собрание законодательства РФ. – 2003. – №47. – Ст. 4552.

41. Кравчук О. Дослідження факторів ймовірних перешкод проведенню структурної реформи залізничного транспорту в Україні / О. Кравчук // Економіст. – 2009. – №11. – С. 60 – 64.

42. Анализ международного опыта реформирования железнодорожного транспорта [Электронный ресурс] / Департамент экономического прогнозирования и стратегического развития РЖД. – Режим доступа: <http://www.guryevandrey.narod.ru/artikals/Analiz2005.html.doc/>.

43. Гриценко Н.В. Напрямки реформування та державне регулювання розвитку залізничного транспорту України / Н.В. Гриценко, Ю.В. Єлагін // Залізничний транспорт України. – 2010. – №2. – С. 10 – 12.

44. Глущенко И.Н. Бухгалтерский учёт на железнодорожном транспорте: учеб. пособие / И.Н. Глущенко. – М.: ГОУ «Учебно-методический центр по образованию на железнодорожном транспорте», 2008. – 238 с.

45. Гнедкова О.Э. Финансовый менеджмент на железнодорожном транспорте : учеб. пособие / О.Э Гнедкова, Р.А. Кожевникова, Р.А. Шкурина. – М.: ГОУ «Учебно-методический центр по образованию на железнодорожном транспорте», 2009. – 342 с.

46. Чаленко А.Ю. О понятийной неопределённости термина «механизм» в экономических исследованиях / А.Ю. Чаленко // Економіка промисловості. – 2010. – №3. – С. 26-33.

47. Теория затрат: подходы и проблемы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://jeazy.ru/2007/09/01/teoriya-zatrat-podxody-i-problemy/>.

48. Андриющенко Н.С. Суть і значення витрат: історичний аспект / Н. С. Андриющенко // Актуальні проблеми економіки. –2007. –№ 5(71). – С. 5–9.

49. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу і причини добробуту націй: учебник / А. Сміт. – К.: Port-Royal, 2001. – 590 с.

50. Чмуть А.В. Основи економічної теорії: навч. посіб. / А.В. Чмуть, О.О. Юрманова. – Донецьк: ДонІЗТ, – 240 с.

51. Агапова И.И. История экономической мысли. Экономические взгляды К. Маркса [Электронный ресурс]: курс лекций / И.И. Агапова. –

М.: ЭКМОС, 1998. – Режим доступу:
<http://ebk.net.ua/Book/IemAgarova/12.htm>.

52. Макаренко М.В. Витрати на залізничному транспорті: аналіз і управління: навч. посіб. / М.В. Макаренко, М.Ю. Гончаров, Н.С. Соколовська. – К.: ІКТП- Центр, 1999. – 206 с.

53. Шевчук О. Еволюція наукових підходів до управління витратами / О.Шевчук // Вісник КНТЕУ. – 2009. – №3. – С. 77 – 84.

54. Іванюта П.В. Управління ресурсами і витратами: навч. посіб. / П.В. Іванюта, О.П. Лугівська. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 320 с.

55. Фандель Г. Теорія виробництва і витрат / Г. Фандель; пер. з нім. М.Г. Грещака. – К.: Таксон, 2000. – 520 с.

56. Куделя В.І. Теоретичний підхід до проблеми зниження експлуатаційних витрат транспортного виробництва [Електронний ресурс] / В.І. Куделя // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: фаховий збірник наукових праць (економічні науки). – Київ: НАУ, 2010. – №27. – Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.uaJournals3_27_2010_Kudela.pdf.

57. Паламарчук І.В. Контрактні перевезення як чинник підвищення конкурентоспроможності залізниць: дис... на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / Ігор Васильович Паламарчук; Українська державна академія залізничного транспорту. – Харків, 2009. – 19 с.

58. Салов В.В. Доклад инженерному совету о зависимости расходов от движения / В.В. Салов // Пути сообщения России. – 1908. – №4. – С. 110–115.

59. Фролов А.Н. Железнодорожные тарифы и собственная стоимость перевозок / А.Н. Фролов // Известия Собрания инженеров путей сообщения. – 1908. – №10. – С. 162 – 167.

60. Изосимов А.В. Эффективность электрификации советских железных дорог: дис... на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук / И.В. Изосимов, Московский энергетический институт. – Москва, 1949. – 11 с.

61. Орлов В.Н. Калькуляция и анализ себестоимости железнодорожных перевозок: учебник / В.Н. Орлов, А.С. Чудов. – М.: Транспорт, 1967. – 288 с.

62. Чудов А.С. Себестоимость железнодорожных перевозок: учеб. пособие / А.С. Чудов, А.М. Шульга, Н.Г. Смехова – М.: Транспорт, 1985. – 336 с.

63. Журавель А.И. Исследование проблемы управления транспортными затратами А.И. Журавель // Железнодорожный транспорт. – 1998. – №10. – С. 54–61.

64. Кривошей Б.О. Практичний посібник з упровадження технологіко-економічної моделі перевізного процесу / Б.О. Кривошей, В.О. Шиш, П.О. Яновський. – К.: НПВ Поліграфсервіс, 2009. – 270 с.

65. Кулаев Ю.Ф. Железнодорожные издержки: анализ, тенденции и перспективы/ Ю.Ф. Кулаев // Проблеми економіки транспорту: тези доповідей ІХ міжнар. наук. конф., (Дніпропетровськ, 22-23 квітня 2010 р.). – Дніпропетровськ: ДНУЗТ, 2010. – С. 240.

66. Видяпина В.И. Рыночный механизм и его элементы: спрос, предложение, цена [Электронный ресурс]: хрестоматия / В.И. Видяпина. – Режим доступа: <http://lib.vvsu.ru/books/bakalavr02/page0048.asp>.

67. Москаленко В.П. Экономический механизм повышения эффективности производства на предприятии / В.П. Москаленко. – М.: Машиностроение, 1982. – 144 с.

68. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.М. Лозовский, Б.А. Стародубцева. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 496 с.

69. Иванова С.Л. Кредитный рейтинг в системе управления кредитным риском. Понятие и структура экономического механизма предприятия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics /63511.doc.htm.

70. Экономический механизм [Электронный ресурс] // Словарь терминов. – Режим доступа: <http://birzhevik.ru/thesaurus/221/12065/>.

71. Что такое оптимизация? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pageranker.ru/forum/showthread.php/87>.

72. Определение термина «Оптимизация» [Электронный ресурс] // Словарь экономических терминов. – Режим доступа: <http://www.bank24.ru/info/glossary/?srch=%CE%CF%D2%C8%CC%C8%C7%C0%D6%C8%DF>.

73. Оптимизация [Электронный ресурс] // Современный экономический словарь. – 2005. – Режим доступа: <http://www.slovarnik.ru/html-economica/o/optimizaci8.html>.

74. Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учёт: управленческий аспект: учебник / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 416 с.

75. Друри К. Введение в управленческий и производственный учёт учебник / К. Друри. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 774 с.

76. Перспективы развития управленческого учета [Электронный ресурс] // Экономический анализ: теория и практика. – 2007. – № 22. – Режим доступа: <http://fin-buh.ru/text/113364-1.html>.

77. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами і витратами: навч. посіб. / П. В. Іванюта, О. П. Лугівська. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 320 с.

78. Васильев О.Л. Формування системи управління витратами в умовах реформування залізничної галузі / О.Л. Васильев, Є.О. Мануїлова // Збірник наукових праць УкрДАЗТ. – 2010. – №112. – С. 1 – 5.

79. Шкуро Н.А. Управление затратами [Электронный ресурс]: конспект лекций / Н.А. Шкуро. – Режим доступа: <http://lib.mexmat.ru/books/73307>.

80. Качмарик Я.Д. Шляхи оптимізації витрат торговельного підприємства: зб. наук.-тех. праць / Я.Д. Качмарик, М.П. Гольонко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – №21.1. – С. 211 – 215.

81. Пархоменко В.М. Організація аналітичної роботи щодо оптимізації витрат на управління якістю продукції / В.М. Пархоменко / Міжнародний збірник наукових праць. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – №1(16). – С. 206 – 218.

82. Мокроусова Т.А. Управление затратами предприятия на основе внутрифирменной информации / Т.А. Мокроусова // Економіка промисловості. – 2005. – № 4(30). – С. 87 – 91.

83. Макаренко М. В. Витрати на залізничному транспорті: аналіз і управління / М. В. Макаренко, М. Ю. Гончаров, Н. С. Соколовська; за ред. М. В. Макаренко. – К.: ІКТП- Центр, 1999. – 206 с.

84. Поликарпов А.А. Статистика железнодорожного транспорта: учебник для вузов / А.А. Поликарпов, А.А. Вовк, Э.А. Свиридова. – М.: Маршрут, 2004. – 512 с.

85. Дмитриев В.А. Экономика железнодорожного транспорта: учебник для вузов ж.-д. трансп. / В.А. Дмитриев, А.И. Журавель, А.Д. Шишков – М.: Транспорт, 1996. – 328 с.

86. Винниченко Н.Г. Финансирование и кредитование железных дорог: учебник для техникумов ж.-д. трансп. / Н.Г. Винниченко. – М.: Транспорт, 1987. – 224 с.

87. Дейнека О.Г. Умови максимальної реалізації транзитного потенціалу України / О.Г. Дейнека, А.Р. Божок // Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України: матеріали VI наук.-практ. міжнар. конф., (Коктебель, 7-12 червня 2010 р.). – Харків: УкрДАЗТ, 2010.– № 30. – С. 224.

88. Божок А.Р. Вітчизняний і зарубіжний досвід управління витратами на залізничному транспорті / А.Р. Божок // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів «Україна конкурентоспроможна: інноваційні ідеї та рішення»: (зб. наук. ст.). – Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2011. – № 1. – С. 241 – 245.

89. Божок А.Р. Деякі аспекти управління витратами на залізничному транспорті / А.Р. Божок // Проблеми та перспективи розвитку транспортних

систем в умовах реформування залізничного транспорту: управління, економіка, технології: матеріали V міжнар. наук.-практ. конфер. (Київ, 24-25 березня 2011 р.). – Київ: ДЕГУТ, 2011. – С. 91–93.

90. Витченко М.Н. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятий железнодорожного транспорта: учебник для техникумов и колледжей железнодорожного транспорта / М.Н. Витченко. – М.: Маршрут, 2003. – 240 с.

91. Пояснювальна записка до звіту основної діяльності Донецької залізниці за 2009 рік. – Донецьк, 2010. – 27 с.

92. Довідка о роботі Донецької залізниці за 2005- 2011 роки. – Донецьк, 2012. – 50 с.

93. Довідник основних показників роботи залізниць України (2001-2011 роки). – К., 2012. – 55 с.

94. Бюллетень статистических данных ОСЖД по железнодорожному транспорту за 2010 год / Организация сотрудничества железных дорог. Комитет ОСЖД. – Варшава, 2011. – 41 с.

95. Ейтутіс Г.Д. Криза та перші підсумки її впливу на обсяги перевезень залізниць України / Г.Д. Ейтутіс // Залізничний транспорт України. – 2011. – №2. – С. 41.

96. Козлов Т.И. Статистика железнодорожного транспорта: учебник для вузов / Т.И. Козлов, А.А. Поликарпова, Е.П. Леонова. – М.: Транспорт, 1990. – 327 с.

97. Самуэльсон П. Экономика: учеб. пособие / П. Самуэльсон, Э. Нордхаус, Д. Вильям. – М.: Вильямс, 2000. – 668 с.

98. Макконелл, К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: учеб. пособие / К.Р. Макконелл, С.Л. Брю. – М.: ИНФРА, 2002. – 972 с.

99. Смехова Н.Г. Себестоимость железнодорожных перевозок: учебник для вузов ж.-д. транспорта / Н.Г. Смехова, А.И. Купоров, Ю.Н. Кожевников и др. – М.: Маршрут, 2003. – 494 с.

100. Міщенко М.І. Дослідження методів визначення залежності витрат інфраструктури від обсягу перевезень / М.І. Міщенко // Залізничний транспорт України. – 2010. – №2. – С. 18 – 21.

101. Потетюєва М. Аналіз впливу обсягів перевезень на експлуатаційні витрати / М. Потетюєва // Економіст. – 2006. – №10. – С. 28 – 30.

102. Кірпа Г.П. Інтеграція залізничного транспорту України у європейську транспортну систему: монографія / Г.П. Кірпа. 2-ге вид., перероб. і допов. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2004. – 248 с.

103. Гулик Т. Огляд ринку залізничних перевезень [Електронний ресурс] / Т. Гулик // Кредит-рейтинг, 2009 р. – Режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/ua/analytics/analytical-articles/12826/>.

104. Белінська М.Г. Діагностика використання вантажних вагонів різних форм власності для забезпечення перевезень у міжнародному сполученні / М.Г. Белінська // Вагонний парк. – 2011. – №12. – С. 24 – 26.

105. У 2011 році Укрзалізниця планує придбати 1100 піввагонів і 500 цистерн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uz.gov.ua/index.php?m=info_news&f=Doc.View&p=news_6117.0.news&lng=uk.

106. Комплексна програма оновлення залізничного рухомого складу України на 2008-2020 роки / В.М. Самсонкін, О.М. Гончаров, С.Г. Грищенко, А.В. Коновалов, Г.П. Земляк, О.М. Носач, Н.Й. Коновалова. – К.: Укрзалізниця. – 2009. – 299 с.

107. Гойхман І. М. Статистика залізничного транспорту: Експлуатаційна статистика залізничного транспорту: навч. посіб./ І.М. Гойхман. – К.: КОНДОР, 2010. – 346 с.

108. Чеклов В.Ф. Удосконалення системи взаємодії Донецької залізниці зі збагачувальними підприємствами ВАТ «ДТЕК» на основі

скорочення експлуатаційних витрат / В.Ф. Чеклов В.Ф., В.М. Чеклова, О.В. Снецька // Залізничний транспорт України. – 2010. – №6. – С. 30 – 33.

109. Ветухов Е.А. Комплексные методы сокращения простоя вагонов: учеб. пособие / Е.А. Ветухов, М.А. Аветикян. – М.: Транспорт, 1986. – 206 с.

110. Беленький М.Н. Экономика и планирование эксплуатационной работы на железнодорожном транспорте: учебник для техникумов ж.-д. трансп. / М.Н. Беленький, И.Н. Силаев. – М.: Транспорт, 1986. – 215 с.

111. Укрзалізниця: нова логістика вантажоперевезень спрямована на розвиток галузі та задоволення потреб економіки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uz.gov.ua/index.php?f=Doc.View&p=news_6767.0.news.

112. Зубко А.П. Система управління якістю, як складова ефективності реформування залізничного транспорту / А.П. Зубко, В.Я. Москалець, В.В. Сіраков // Залізничний транспорт України. – 2010. – №3. – С. 62 – 63.

113. Система управління качеством / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://edu.dvgups.ru/METDOC/ITS/EKON_S/UPR.

114. Божок А.Р. Сучасний стан вантажних перевезень / А.Р. Божок // Вагонный парк. – 2011. – № 12. – С. 27 – 29.

115. Божок А.Р. Економічний механізм зниження витрат на вантажні перевезення залізничного транспорту / А.Р. Божок // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Серія «Економіка і управління». – Київ: ДЕТУТ, 2012. – №19. – С. 226 – 230.

116. Божок А.Р. Управління витратами на пасажирські перевезення в умовах реформування залізничного транспорту / А.Р. Божок // Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських перевезень на залізничному транспорті: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конфер., (Донецьк, 20-22 вересня 2011 р.). – Київ: ДАЗТУ, 2011. – С. 99 – 100.

117. Номенклатура витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України: Наказ Укрзалізниці від 21.08.2007 р. № 417 – Ц.

118. Комплексний план організаційно-технічних заходів економічного і соціального розвитку Донецької залізниці і план впровадження нової техніки на 2011 рік. – М. Донецьк, 2011 р.

119. Щиборщ К.В. Стратегическое управление затратами / К.В. Щиборщ // Аудит и финансовый анализ. – 2004. – №4. – С. 101.

120. Божок А.Р. Вітчизняний і зарубіжний досвід управління витратами на залізничному транспорті / А.Р. Божок // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів «Україна конкурентоспроможна: інноваційні ідеї та рішення»: (зб. наук. ст.). – Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2011. – № 1. – С. 241 – 245.

121. Кузнєцова О. "Годувальник" в дефіциті: Укрзалізниця щодоби не довантажує близько 1000 вагонів [Електронний ресурс] / О. Кузнєцова. – Режим доступу: <http://economics.unian.net/ukr/detail/89987/>.

122. Ремонт вагонів за два місяці подорожчав вдвоє [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nashigroshi.org/2012/03/21/remont-vahoniv-za-dva-misyatsi-podorozhchav-vdvoje-zamovleno-na-pivmilyarda/>.

123. Кулаев, Ю.Ф. Методы экономической оценки инвестиционных проектов на железнодорожном транспорте: учеб.-метод. пособие / Ю.Ф. Кулаев. – К.: Транспорт України, 2001. – 182 с.

124. Індекс інфляції [Електронний ресурс]: 2009-2011 роки / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

125. Ридель Э.Э. Железнодорожный транспорт – пути развития и совершенствования его работы: межвуз. сб. науч. тр. / Э.Э. Ридель. – М.: Всесоюз. заочный ин-т инженеров железнодорожного транспорта, 1987. – №138. –132 с.

126. Правительство может дать старт реформе железнодорожной отрасли уже через 7–10 дней [Электронный ресурс] // Транспорт. – 2011. – №22-23. – Режим доступа: <http://www.interport.com.ua/novosti/zeleznodorozniy%20transport%20ru.html>.

127. Сычѐв В.А. Анализ технико-экономических факторов и математико-экономическое обоснование варианта обновления ТПС (Часть 5) / В.А. Сычѐв, Р.С. Павлюченко // Залізничний транспорт України. – 2009. – №4. – С. 54 – 56.

128. Сычѐв В.А. Анализ технико-экономических факторов и математико-экономическое обоснование варианта обновления ТПС (Часть 1) / В.А. Сычѐв, Р.С. Павлюченко // Залізничний транспорт України. – 2009. – №2. – С. 25 – 27.

129. Сычѐв В.А. Анализ технико-экономических факторов и математико-экономическое обоснование варианта обновления ТПС (Часть 2) / В.А. Сычѐв, Р.С. Павлюченко // Залізничний транспорт України. – 2009. – №2. – С. 60 – 62.

130. Сычѐв В.А. Анализ технико-экономических факторов и математико-экономическое обоснование варианта обновления ТПС (Часть 3) / В.А. Сычѐв, Р.С. Павлюченко // Залізничний транспорт України. – 2009. – №2. – С. 62 – 64.

131. Сычѐв В.А. Анализ технико-экономических факторов и математико-экономическое обоснование варианта обновления ТПС (Часть 4) / В.А. Сычѐв, Р.С. Павлюченко // Залізничний транспорт України. – 2009. – №3. – С. 47 – 48.

132. Маскаев С.А. Развитие экономических методов управления вагонным парком в международном сообщении / С.А. Маскаев // Железнодорожный транспорт. – 2011. – №5. – С. 62 – 65.

133. Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 грудня 2006 року №196 «Про затвердження Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України» [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ed2006_12_27/an/50/RE13577.html#50.

134. Тришкин Е.М. Повременное использование инфраструктуры железных дорог операторами контейнерных перевозок / Е.М. Тришкин // Экономика железных дорог. – 2010. – №10. – С. 4 – 7.

135. Ланкина В.Е. Менеджмент организации [Электронный ресурс]: учеб. Пособие / В.Е. Ланкина. – Режим доступу: http://www.aup.ru/books/m98/2_1_5.htm.

136. Золотогоров В.Г. Инфраструктура управленческая [Электронный ресурс]: Энциклопедический словарь по экономике. – Режим доступу: <http://vslovar.org.ru/jur/5978.html>.

137. Инфраструктура АПК: сущность и значение [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://bargu.by/1799-infrastruktura-apk-suschnost-i-nachenie.html>.

138. Визначення поняття «Управлінське консультування» [Электронный ресурс]: Интернет-консалтинг. – Режим доступу: <http://lider-class.com.ua/vyznachennya-ponyattya-upravlinske-konsultuvannya.php>.

139. Носова С.С. Экономическая теория. Инфраструктура: определение [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://uchebnik-besplatno.com/ekonomicheskaya-teoriya-uchebnik/371-infrastruktura-opredelenie-petsificheskie.html>.

140. Звіт про доходи і витрати за видами економічної діяльності та видами перевезень за фактичними показниками за січень – грудень 2011 року Донецької залізниці. – Донецьк, 2012 р.

141. Божок А.Р. Методичний підхід до розрахунку одиничної витратної ставки використання інфраструктури залізничного транспорту / А.Р. Божок // Проблеми економіки транспорту: тези доповідей ІХ міжнар. наукової конфер., (Дніпропетровськ, 26-27 квітня 2012 р.). – Дніпропетровськ: ДНУЗТ, 2012. – С. 27 – 28.

142. Божок А.Р. Алгоритм розрахунку витрат з використання інфраструктури залізничного транспорту / А.Р. Божок // Вісник економіки транспорту і промисловості: (зб. наук.-практ. ст.). – Харків: УкрДАЗТ, 2012. – №37. – С. 90 – 93.

143. Божок А.Р. Методичні підходи до визначення собівартості перевезень / А.Р. Божок // Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України: матеріали VI наук.-практ. міжнар. конф. – Харків: УкрДАЗТ, 2011. – №34. – С. 71– 72.

144. Дейнека О.Г. Підвищення ефективності роботи залізничного транспорту в умовах подолання економічної кризи / О.Г. Дейнека, А.Р. Божок // Проблеми економіки транспорту: тези доповідей IX міжнар. наук. конф., (Дніпропетровськ, 22-23 квітня 2010 р.). – Дніпропетровськ: ДНУЗТ, 2010. – С. 44.

145. Божок А.Р. Оновлення рухомого складу – неодмінна умова зниження експлуатаційних витрат / А.Р. Божок // Вісник економіки транспорту і промисловості: (зб. наук.-практ. ст.). – Харків: УкрДАЗТ, 2011. – №36. – С. 250 – 253.